

פרוטוקול מס' 27

מישיבת ועדת הכספים, שהתקיימה
ביום ה', ה' בניסן תשל"ד, 28 במרץ 1974, בשעה 10.00

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:

י. קרגמן - היו"ר
ע. אמוראי
ש. ארליך
י. בדר
מ. ברעם
ש. לורנץ
א. מלמד
ע. פיינרמן
י.ש. פלומין
ג. פח
ח. קורפו
י. גולן

מוזמנים:

ג. שומרון - מנהל לשכת נשיא המדינה
ש. פרודובסקי - לשכת נשיא המדינה
י.ח. ארקין - סגן הממונה על התקציבים
ד"ר ג. קיטרון - היועץ המשפטי לוועדה
א.נ. פלוג - היועץ הכלכלי לוועדה

מזכיר

א. קרשנר

רשמה:

מזל כהן

- סדר היום:
1. תקציבים מיוחדים לשנת הכספים 1973 - לשכת נשיא המדינה
  2. שינויים בתקציב הכנסת לשנת הכספים 1973
  3. צווים

היו"ר י. קרגמן:

אני פותח את הישיבה.
אנחנו קבלנו ביום שישי החלטה בקשר

עם אגרות רשות השידור.

י. פלומין:

זו היתה החלטה שלנו שהתפרסמה בילקוט הפרסומים. עם כל הכבוד והעקרון הטוב, לא קבלנו החלטה כזו. באיזה רשות מפרסמים הודעה בילקוט הפרסומים?

מר קטרון:

עשיתי שלשום משאל עם בזק ומתברר, שלא היועץ הכלכלי, לא המזכיר ולא

אני מבינים מה קרה. אני פגשתי את היועץ המשפטי של רשות השידור, והוא אמר לי שהוא עכשו במילואים, והוא הבטיח לברר את העניין.

תקציבים מיוחדים לשנת הכספים 1973 - לשכת נשיא המדינה

היו"ר י. קרגמן:

נעבור לנושא שלנו היום: תקציב נשיא המדינה 1973.

ועדת משנה ישבה אתמול וקבלה הסברים.

אבקש את מר מלמד לפתוח בדבריו.

א. מלמד:

אתמול סכמנו להביא לאישור מליאת הוועדה את השינויים המוצעים. הייתי אומר,

שהחלט לגביהם ללא התנגדות. אפגם שני חברים הודיעו שיסתייגו, זה עניין אחר. החלטנו שהם יסתייגו.

למעשה, הרקע לכל השינויים נבע מחילופי

הגברי שחל בנשיאות, וכתוצאה מכך היתה השפעה על הנושא הזה, כגוף שיפוצים ותיקונים שמטבע הדברים הם נעשים. לכל אחד יש ההשקפה שלו כיצד הוא רוצה להסדיר את ענייניו.

יש פה גם עניין של קרן, שהתברר שהיא

היתה כמעט ריקה. פה בקשו העלאה.

בקשר לסעיף הוצאות ארגוניות שונות -

כדברי ההסבר כתוב, וקבלנו הסבר מפורט יותר. 100 אלף ל"י הם לאחזקת הביח במכון וייצמן עבור שנתיים מראש. כאשר הנשיא פורש, הרי צריך לדאוג לו לדירת שרד, ואנחנו יודעים מה היתה ההצעה פה. לא היו חילוקי דעות בוועדה.

אח"כ יש הוצאות אחרות בקשר לתוספת

דמי ארוח, שהתברר כי עכשו במיוחד קיים לחץ גדול בקבלת אנשים, ובוועדה היתה דעה שאנחנו נדון על זה, ואנשי לשכת הנשיא הבינו מה הוועדה חושבת.

יש גם ההוצאה המפורסמת של מזכירת

הנשיא, ופה היתה התייחסות, לא צריך להרחיב את הדיבור. נהוג שבלשכות השרים יש פרסונל אישי, הכוללים את המזכירה, נהג, מנהל לשכה ועוזר.

כחוצאה מזה הנשיא מצא לנכון להעביר את מזכירתו מרחובות, והיות ולא היתה לה דירה מתאימה, לקחו בשבילה דירה בשכירות של 1,100 ל"י לחודש.

בקשר לעניין שני הנהגים - לפי המחכונת

הקודמת, הם היו עובדים קבועים. היות והנשיא החדש מצא לנכון להביא את הנהגים שלו, נשארו עדיין בתקן הנהגים הקודמים. זה דבר שמגדיל את ההוצאה.

כל יתר הדברים הם, פחות או יותר,

סבירים. הדברים נובעים, בחלקם מהתייקרויות, מהעברת פעולות ומחילופי הגברי.

נציגי אגף התקציבים הסבירו לנו מדוע באה ההצעה הזאת באיחור. הדבר נבע ממצב המלחמה, ואנשים היו מגוייסיים.

מיציתי את הדברים כפי שהיו אתמול.

היו שני דברים, שהובטח להביא לישיבה, וזה ענין חוזה השכירות וענין שני

י. פלומין:

הנהגים. רצייתי לקבל תשובות.

אני אתן לכל אחד את רשות הדיבור.

היו"ר י. קרגמן:

אתמול פניתי לחברי הוועדה, אני ועוד כמה חברים, ואמרנו, שבענין נשיא המדינה צריך לטפל קצת אחרת. מקובל וצריך לבקר ללא דחמים, אך נשיא מדינה הוא נשיא של כולנו, המסמל את המדינה כולה, לא מפלגה מסויימת ולא את הממשלה. כל התיאבון הגדול הזה, בטלוויזיה ובעתונות, בכל פרטי הפרטים - הרבה מהם לא נכונים. היה פה איזה ערבוב של שנת 1974 ושנת 1973. אני לא חושב שזה לכבודו של הנשיא, אלא לכבודה של המדינה.

אני רוצה לומר בזהם לתקציב כפי שהובא

לפנינו - תקציב 1973, אני לא מדבר על תקציב 1974. נשיא המדינה נכנס לתפקידו ביוני 1973 ולא בראשית 1973. תקציב המדינה של הנשיא הוא מאפריל 1973, כך שבחלקו הוא תקציב של הנשיא שהיה לפניו.

טבעי מאד שנשיא מדינה אשר נכנס לבית

הוא רוצה בו שינויים. השינויים הללו שחלו בבדק ותיקוני בית, שינויים במבנים, התקנות, ציוד מכונות וריהוט משרדי והתייקרות אחזקה במשך כל שנת 1973 מגיעה ל-285 אלף לירות. התייקרות של שכר עובדים אחרים ונוספים ושעות נוספות - 227 אלף לירות. אלה שתי פוזיציות החזקות ביותר, שזה יחד חצי מליון לירות.

בפוזיציה ששמה הבית ברחובות - 100 אלף

לירות לשתי שנים, החלטנו בכנסת, בוועדה זו, בגימלאות לנשיאים, שנשיא המדינה, כאשר הוא עוזב, חובה לתת לו דירה, לא חשוב כמה עולה דירה. פה יש שני דברים בענין הזה של הבית ברחובות. ברור היה וגם העם רצה בזה, שנשיא המדינה ימשיך לעסוק גם בתחום המדעי שלו.

לא שאלו את העם הזה.

ג. פת:

הוא העמיד את זה כתנאי.

א. מלמד:

אין לי כל ספק, שאחד הדברים שמוסיף כבוד ויוקרה לעם זה שאיש מדע נבחר

היו"ר י. קרגמן:

לתפקיד כזה. מבחינה עולמית, בינלאומית וגם ישראלית זה דבר גדול.

יש ברחובות דירה, והדירה הזאת תעמוד

לרשותו גם כשהוא יעזוב, ואז לא יצטרכו לדאוג לדירה. חוץ מזה, הוא מבלה שם כמה ימים לצורך פגישות עם אנשי מדע.

הדירה שצריך לתת לנשיא לאחר פרישתו, היא לתת לו, או לתת לו לגור?

ח. קורפנו:

צריך לרכוש לו דירה.

היו"ר י. קרגמן:

היא מועברת על שמו?

ח. קורפנו:

איני יודע. צריך לברר.

היו"ר י. קרגמן:

הדירה היא דירה של מכוון וייצמן. הדירה של הנשיא הקודם מר שזר היא בשכירות.

נ. פלוג:

גם בית-הכנסת בשכירות?

ש. ארליך:

זה חלק מהדירה.

נ. פלוג:

זו דירת שרד. לפי החלטת הוועדה:
"נשיא לשעבר, אלמנת נשיא לשעבר

א. קירשנר:

זכאים לדיור בדירת שרד נאותה בירושלים..."

אי-אפשר להגיד שזה יחסוך לנו דירת
שרד כאשר הנשיא יעזוב.

י. פלומיין:

זו דירה שלא הולכת לאבוד. זה נכס.

היו"ר י. קרגמן:

שכירות, זה לא נכס.

י. פלומיין:

יש פה סעיף שהוא חשוב מאד, והוא
מזון וארוח לאורחים המסתכם ב-250 אלף

היו"ר י. קרגמן:

לירות. נאמר לנו אתמול, שנשיא המדינה מקבל בחודש כ-2,500 אורחים. כל
העולם לוחץ. היהדות בעולם, ולא רק היהדות. הלחץ בלתי פוסק וזו מעמסה
כבדה מאד.

בענין זה, קודם כל, צריך לברך על כך

שיש קבלת אורחים כל כך גדולה מכל העולם וגם מהארץ.

אני רוצה להביע דעה ביחס לארוח.

הממשלה הוציאה בחודש פברואר חוזר למשרדים שלה, לבטל כל מיני כיבודים,
וזו לא רק שם, זה גם בכנסת ובמשרדים אחרים. אני לא אציע שנשיא המדינה
ינהג בהתאם לכך, אבל יכול להיות שיש מקום להעיר, לבחון את הסטנדרטים
של קבלת אורחים מארצות שונות. אולי לא בדיוק כמו שזה היה עכשו. אולי
יותר צנוע. זה לא פשוט להחליט על כך, צריך לבחון את הנוהגים. כוונתי
היא לגבי החקציב של שנת 1974.

ביחס לנהגים - נאמר שהיו לנשיא

לשעבר שני נהגים. כאשר הנשיא החדש עבר מרחובות, הוא הביא אחרו את שני
הנהגים שלו.

אלה שתי מכוניות פרטיות, או שאחת
מהן לשירותים?

ח. קורפן:

אלה שתי מכוניות שרד.

י.ח. ארקין:

איך מכונית שירותים?

ח. קורפן:

זה משהו אחר.

י.ח. ארקין:

כאשר עבר הנשיא לירושלים, זכותו היא

היו"ר י. קרגמן:

כמו זכות של כל פקיד בכיר, לקחת את הנהגים שלו. לכן, נוצר מצב שהיו
שני נהגים נוספים. אני חושב שזה משגה, שלא נמצא לשני הנהגים הקודמים
פתרון. נאמר לנו, שאחד יוצא לפנסיה, ולגבי השני - הוועדה הפריסטית
חקבע מה לעשות אחרו. בענין זה, דעתי ברורה. אין לשאת את זה יותר
וצריך להסדיר את הדבר שבשנת התקציב 1974 הם לא יופיעו.

הם כלולים בתקציב של 1974?

ש. ארליך:

לא.

י.ח. ארקין:

בענין שכרו של הנשיא - לא שינינו במשך
שנים, למרות כל ההתייקרויות.

היו"ר י. קרגמן:

ח. קורפן:

מאיפה חוספת של 50 אלף לירות?

היו"ר י. קרגמן:

החשלום שקבענו למשכורת של הנשיא לשעבר
מר שזר היה בשנת 1973, וכמו כל

העובדים, קבלו את זה מאפריל 1972.

אותו דבר ביחס לקרן הנשיא. קרן הנשיא
נקבעה ל-25 אלף לירות. פה מופיע סכום יותר גדול. אבל, מסתבר שהקרן הזאת,
כחלקה הגדול החרוקנה ע"י תרומות שניתנו לפני שבא הנשיא החדש.

היו"ר י. קרגמן:

כשאני מסכם את דברי אני יכול לומר,
שעיקר השינויים בתקציב נבעו מהתייקרויות,
שכר לעובדים, חיקונים, שיפוצים וסידורים בבית עקב כניסתו של הנשיא,
אחזקת דירה במכון וייצמן - תשלום ע"י המדינה כדי לשמור לו את הדירה
ועל-מנת שיוכל לעבוד שם. בענין ארוה, שזה סעיף גדול, אפשר להמליץ שתיבחן
אפשרות שהארוה יעלה פחות, לא על חשבון מספר האורחים. בענין הנהגים,
נאמר לנו שזה יסתדר.

הטענה שלי, בכל הענין הזה היא, מדוע
לא הובא הענין הזה לפנינו עוד לפני שזה הובא לעתונות. הוועדה, בענין זה
לא כל כך קמצנית וכל כך קפדנית. אין כל הצדקה לאיחור בהגשת החומר.
נצטרך לקבוע כלל, שאם לא מגישים לנו את התקציב עד תאריך מסויים, אין
יותר עובדים והכל נמחק. אמנם שמענו פה שהדבר קרה בגלל מצב המלחמה,
הרבה עובדים היו מגויסים. אבל, זה לא סביר.

אני מביע את צערי שכך טפלו בנושא של
נשיא המדינה, בלי לבדוק את כל הפרטים של ארוה, בדק-בית, ואני אמליץ
לקצץ בעתיד בכמה סעיפים גדולים כפי שמופיעים כאן.

ש. ארליך: אני מציע שלא נדון בענין לפי הפסוק:
"נשיא כי יחטא".

א. אני מצטער מאד, אבל לשכת הנשיא,
ולא הנשיא חייבת לשמש דוגמא לעם בחטכון ובצנע.

ב. לדעתי, הכשילו את הנשיא, ואני
מאשים את משרד האוצר ואת אנשי לשכת הנשיא.

אני מתקומם נגד הבזבוז הזה, על אף כל
מה שהיו"ר הצדיק את זה. כשהנשיא קבע דברים והוא לא עשה חשבון של כסף,
יש לו נורמות אחרות לגמרי. אני לא מאשים אותו. הייתם צריכים להעיר לו.
אילו לא היה מקשיב לכם, אנשי הלשכה, הייתם צריכים ללכת לשר האוצר כדי
להמנע מהחרפה הזאת, ואני לא הייתי רוצה להיות בנעליו של הנשיא היום.

איפה משרד האוצר, איפה אתם יושבים
כל השנה? אתם מגישים לנו ניירות ולפעמים אנחנו מאשרים את זה אוטומטית.
מה אתם מביאים דברים של אלפי לירות, לאחר שאתם מרשים לעצמכם לעשות את
ההעברות, לאישור ועדת הכספים? תביאו את זה קודם.

אני מציע שלא יהיו העברות, אלא באישור
מוקדם של ועדת הכספים.

י. בדר: זה כתוב בחוק. זה הוחלט ע"י הכנסת.
לא שומרים עליו.

ש. ארליך: אני מדבר על כך, שאנחנו נחזור לשיטה,
שכל הוצאה, כל העברה מסעיף לסעיף,
תהיה טעונה אישור מוקדם של ועדת הכספים, ואני חושב שמשך האוצר עובר
עבירה כל יום. אם היו באים קודם, לא היו קורים מקרים כאלה. אלא, שכל
המדינה מתנהלת כך, ובמיוחד בתקופה כזו שאמינות הממשלה בשיא הירידה
לאחר המפלה שהיתה.

אני מציע הצעה - להבחין בין נשיא המדינה לבין לשכת הנשיא. נשיא המדינה, קרנותיו, משכורתו וכל הדברים, הייתי אומר שהם נוגעים ישירות לאישיותו של הנשיא. כל הדברים הישירים ביותר מבחינת הנשיא, אין בקורת עליו. תקציב הלשכה, אחזקת הבית, יעמדו בבקורת מבקר המדינה.

ח. קורפנו:
אני מצטער מאד על כל מה שהתרחש והתפרסם. אני חושב שזה היה ברגע פחות מתאים. אין אמון כמעט במישהו. נדמה שהיה אי אחד, והנה מתברר שזו רק אחיזת עיניים. אני רוצה לקוות שהנשיא לא ידע מה נעשה כאן.

המסקנה הראשונה - צריך להעביר את מנהל לשכת הנשיא מכהונתו. אני לא מקבל את כל הנסוחים. אני לא מאמין שהיו לו שני נהגים ברחובות. לנשיא האוניברסיטה, מר הרמן, אין שתי מכוניות.

אני לא מקבל את כל הנסוחים על קבלת אורחים. אני לא מאמין. שלושה חדשים הוא היה ברחובות, אח"כ היתה מלחמה. אני מסופק אם נשיא ארה"ב מקבל כל כך הרבה אנשים.

מר שומרון:
מה זאת-אומרת היה שלושה חדשים ברחובות? הוא היה בא יום יום לירושלים.

י. בדר:
יש לי מלחמה, שנים רבות, עם אגף התקציבים והחשב הכללי. החוק אומר ששימוש בתקציב מיוחד יכול להיות רק ע"פ החלטת ועדת הכספים. פירוש הדבר, אסור להוציא אף פרוטה בתקציב מיוחד לפני שועדת הכספים החליטה.

אגף התקציבים רגיל להביא לנו הצעות כאלה בחודש ינואר או פברואר. אני רואה פעמים רבות, מחוץ ההצעה, שהכסף הוצא מזמן. אני אומר, אם כן, אנחנו לא יכולים לאשר את זה באופן מוקדם. אז, אומר ידיד מאד מוכשר, אני מבקש אישור מוקדם. כיוון שאני לא רוב בוועדה, אז זה כך הולך.

זו פרקטיקה פסולה. צריך לשמור על החוק. החלטה זו נתקבלה ע"י הכנסת, והיא רשומה בספר החוקים של מדינת-ישראל, ואם האוצר לא מכבד מה שכתוב בחוק התקציב, אז מאיזה אזור במדינת-ישראל אני יכול לדרוש שיכבד את החוק.

בענין תקציב לשכת הנשיא, בעצם זה לא תקציב הנשיא, אלא מנהל לשכת הנשיא...

מר קטרון: "מי שממנה הנשיא".

י. בדר:
לגבי הנשיא, כתבנו בכוונה בחוק: "מי שמינה לכך הנשיא". למה? רצינו שהנשיא יהיה רחוק מזה. הנשיא מכובד. הנשיא מחוץ לכל החשבון הזה.

בענין תקציב לשכת הנשיא, היו מביאים לנו במשך שנים את התקציב בידיעת תחילה שהוא לא יספיק, וכששאלתי, למה זה? ענו לי, שאין שום קושי לקבל סכום נוסף.

מר בן-צבי ז"ל הגזים מאד בצניעותו. זה יפה. אבל, אני חושב שהוא הגזים. הגב' ינאית אותו דבר.

לו האנצ'ר היה שומר על החוק, לא היה לנו כל העסק הזה, וכל הטענה שלי היא נגד האוצר. כאשר מביאים דברים כאלה מראש, אז זה דבר אחר. במשך שנים היו סכומים יותר קטנים. הפעם הסכום, באמת, גדול, ואני מביין שיש ענין ההעברה מרחובות וכולנו ידענו שהנשיא החליט להמשיך בעבודתו המדעית, ואיש מאתנו לא חשב שהעבודה המדעית שלו צריכה להיות על חשבון מכון וייצמן.

אבל, יש כאן סכומים שהם נתונים לויכוח. איך האוצר מוציא את הסכומים האלה, ולא מבקש אישור. לפעמים הם באו לבקש אישור כשאיך צורך ויש להם סמכות לעשות זאת בלי אישור. כאן, יש חובה להביא את זה להחלטה.

אני רוצה להצטרף לדרישתו של מר ארליך, שלא יבקשו הוצאות על השבון תקציבים מיוחדים, אלא לפי החוק, בהחלטת ועדת הכספים.

היו"ר י. קרגמן: אני הצעתי את זאת לפני מר ארליך. הצטרף להצעתו.

י. בדר: אני לא יכול לומר, שהשנה זה פחות חמור משנים אחרות. נכון שהיתה מלחמה, וחלק ניכר מן העובדים היו מגויסים ובכלל היתה ערבותה. גם הכנסת לא ישבה באופן קבוע. אבל, אם מישהו פגע בכבודו של הנשיא, זה האוצר.

נוצר מצב האומר "דרשני". לו היו אומרים מראש, בתקופת המעבר של הנשיא, דרוש נהג גם ברחובות ובירושלים, או שהוא לא יכול לצמצם בתקופת המעבר, אני לא יודע מה היינו אומרים. אני חושב שהיינו אומרים, בסדר, אבל חפתרו את הבעיה מוקדם ככל האפשר.

צריך להודיע לאוצר שבכל דרישה לשימוש בתקציבים מיוחדים, תהיה הודעה ברורה, שהכסף טרם הוצא ומבקשים החלטה שיוציאו את זה. אין לי ספק, שזה יקשה על האוצר. נוח יותר להוציא את הכסף קודם.

בהזדמנות זו, אני רוצה להגיד, לידידי ומורי, ברעם - לא זה המקנדל. בתקציב נוסף מס' 2 שהתקבל בכנסת בשבוע שעבר, יש סכום עצום של 560 מליון לירות תקציבים מיוחדים לשנת 1973. אני מודיע, בתקציבים האלה, אם תהיה הצעה אחת איזושהי אחרי מחרתיים נצטרך להגיד "לא". כאן הזלזול בחוק הגיע לשיא. עדיין לא קבלנו אף הצעה אחת.

נ. פלוג: קבלנו, עוד לא דנו.

י. בדר: אם אנחנו לא נקפיד הפעם על החוק לגבי אותם 560 מליון לירות, או מה שנשאר מזה, אז לא לשכת הנשיא תהיה אשמה בזה, ואפילו לא האוצר, אלא אנחנו, ועדת הכספים.

ש. לורנץ: אני מבקש את סליחתו של היו"ר. למרות שאני לא מאריך, אני לא יודע אם הפעם אוכל לצאת די חובתי ולקצר.

ראשית כל - אני מזדהה עם דבריו של היו"ר. אני חושב שעל כולנו להצטרף שכל העניין הזה יצא כפי שיצא לרשות הרבים. זה גרם הרבה נזק חינוכי רוחני, בלי כל ספק. יש לפעמים שצריך להגיד את הפסוק: "כבוד אלוקים הסתר דבר". אבל, כאשר דבר יצא, אז בוודאי שאי-אפשר לעשות מלאכה קלה, לצאת לידי תובה ע"י טיוח, לא להכנס לעניינים ולא לנקוט עמדה.

אני חייב לציין, שאני במיוחד מצטער שדברים שדברו בוועדת משנה, גם יצאו החוצה. אלה, לכאורה, עניינים חסויים. זה מכביד עלי להגיד כמה דברים שאני רוצה להגיד, אבל, בכל-זאת, אני חייב להצניע אותם מתוך תקווה שאהרי מה שקרה אחמול, הדברים שמדברים בפורום המצומצם הזה לא יצאו החוצה.

אנחנו חייבים להכנס ולדון בכובד ראש על הפרטים, כי כאן הפרטים קובעים. יש כמה פרטים, שלא היו דברים מעולם, אז יש צורך להכחיש אותם. אבל, דברים שקרו, אנחנו חייבים לנקוט עמדה ולהוציא לגביהם מסקנות.

התקופה הוסיפה רגישות מיוחדת, אחרי כל מה שעבר עלינו, המלחמה, ההתייקרויות, התמרמרות רבה מוצדקת, ולפעמים בלתי מוצדקת, ועל הכל בתקופה הזאת שומעים את אותם הדברים.

אצלנו הנשיא, בניגוד לארה"ב ולצרפת, הוא סמל וזו לא פגיעה בכבודו, סמל בלבד. אין לו חפקידים כמו לנשיא ארה"ב, או ראש הממשלה, ואם הסמל הזה נפגם קשות, אז השאלה - מה נשאר. מה ההמשך.

אחד הסמלים של העם היהודי היה הצניעות, והנשיאים הקודמים קיימו את זה הלכה למעשה. אנחנו סובלים מהתרוששות, במה שנוגע ליוקרה של אנשים בזמננו. אז כאשר גם היוקרה של איש, שהוא כל כולו סמל, ולגביו אין בעיות מיוחדות, כי הוא לא איש מפלגה ולא עומד במרכז העניינים, לא מכריע הכרעות שלגופם של דברים מעוררות בקורת או רוגז, כאשר בעניינים הנוגעים לאישיותו, הורסים את יוקרתו של מי שהוא צריך לסמל, אז העניין חמור במיוחד, ופירוש הדבר שהאוטוריטה האחרונה שהייתה צריכה להשאר אצל הציבור, גם היא נהרסה. דבר זה חמור ביותר.

מה שנוגע לפרטים - אחרי ההסברים ששמעתי, אני לא יכול לקבל אף אחד מהם, אלא אם העובדות לא נכונות. אם העובדות נכונות, אני דוחה דחיה מוחלטת את כל ההסברים. לא יכולה להיות שום הצדקה לאחזקת ארבעה נהגים. היתה אפשרות למצוא לזה פתרון.

גם אני אמרתי את זה.

היו"ר י. קרגמן:

ש. לורנץ:
איני יודע, ואני שואל את אנשי הלשכה - האם זה נכון ששלמו לשני הנהגים 90 אלף לירות, זאת-אומרת לכל נהג 45 אלף לירות. לתקופה של ארבעה חדשים? אני לא יכול לקבל ואני לא מבין את זה, ומה ההצדקה לכך שיש נהג שאי-אפשר לפטר אותו. איזה הסבר שלא תתנו לעניין הנהג שיושב בטל במשך שנה, אני לא מקבל.

בוודאי, שאני לא מקבל את זה בעניין אשת הנשיא, ואני שואל, אם זה נכון שלאחד מהפרופסורים במכון וייצמן היו שתי מכוניות ושני נהגים? אם זה נכון - זה לא שייך לעניין - אבל נגיע לתקציבים גם בוועדת הכספים וגם במליאה, ואני אציע לקצץ מהתקציב של מכון וייצמן.

ש. ארליך: לא נדון בזה.

נ. פלוג: תקציב מכון וייצמן, לא מגיע לכנסת.

ש. לורנץ:
אנחנו כן דנים בזה, כי אנחנו נותנים מענקים גדולים למוסדות להשכלה גבוהה. אני מכיר את נשיא אוניברסיטת ירושלים. אני יודע שאין לו שתי מכוניות ושני נהגים. בקושי יש לו מכונית אחת. מה פתאם פרופסור צריך שתי מכוניות עם שני נהגים שצריך להעביר אותם?

ש. ארליך: כמה מכוניות יש לשופטי בית-המשפט העליון? אחד.

ש. לורנץ:
לראשי ישיבות יש משכורת של 80 לירות ודירה של שני חדרים ולא יכול להיות פער כזה בין אנשי מדע ואנשי רוח ובוודאי לא במדינה זאת.

אני לא מקבל שחייבים לשכור דירה למזכירה בסכום של 1.100 לירות לחודש. אני רוצה שיעשו חשבון, כמה בדיוק עולה ההעברה של המזכירה למדינה בחודש, כולל שכר דירה ומשכורת.

האם זה נכון שלבית הנשיא צריך לקנות פרחים בסכום של 3.000 לירות לחודש? אני לא יכול לקבל את זה. אם זה נכון, לדעתי, זה פשע, כי זו דרך שונה מאשר דרך היהדות. מאז ומתמיד זה זר לרוחנו. אהבת פרחים יכולה לבוא לידי ביטוי בדרך אחרת.

אני לא מקבל את זה, שאשת הנשיא, כאשר היא נמצאת בת"א, ההוצאות צריכות להיות בסכום של 900 לירות ליום. כך כתוב בעתוננים. זה משהו רציני. זה משהו הורס.

אני לא יכול לקבל את הדבר בקשר לקבלת האורחים. לא צריך להזמין את הכיבוד מבתוך ולשלם 8 או 10 לירות למנה. צריך להיות פרסונל בבית-הנשיא של שניים או שלושה אנשים, והדבר הזה יעלה פחות.

על עבודה מדעית - בלתי מוגבל, כמה שצריך, ואני מבטיח לכם, שאף אחד מהציבור, אפילו העתונאי בעל הבקורת הקשה ביותר, לא ימתח כאן בקורת, ולאף אחד מהציבור לא חתיה טענה.

כבוד הנשיא היה בדרך של הצריף ולא בדרך של המשכן. זו היתה שגיאה בכלל. זו היחה עבירה, ועבירה זו גררה עבירות אחרות. העניין הזה דורש בירור יסודי ושיחה גלויה עם הנשיא. צריך להגיד, שאנחנו לא גורסים את הדרך הזאת ולבקש אותו לענות לנו, אם לא יוכל לענות לנו, צריך לחשוב מחשבה מרחיקת לכת.

בינתיים, אני מציע, אם אפשר לא לאשר את זה. אם הוציאו כבר, לאשר מתוך הסתייגות מוחלטת. ההסתייגות הפעם תהיה נחלת כולם, לא נחלת מפלגה זו או אחרת. כבוד האומה וכבוד הכנסת וועדת הכספים יהיה אם יהיה האומץ והעוז להסתייג הסתייגות מוחלטת, לפחות, באופן סמלי, למה שנוגע לאותם סעיפים שאנחנו לא גורסים אותם.

י. גולן:
אני חושב שיש להצטרף על כך מאד, על שגורמים מסויימים, אנשים מסויימים וגם חברי-כנסת מסויימים, לא מצאו לנכון לקיים מצווה של התאפקות ולהסתפק בבירור פנימי זה, אלא לעלות על גל הפרסומת, גם בעניין זה, ולא חשבו בכל זאת, גם אם יש חריגים וגם אם יש תקר, אנחנו מצווים כולנו לשמור על הסמל הזה, שהוא הסמל של כולנו. כי אם נחחיל לפגום גם בזה, עד לאן אנחנו מדרדרים.

ח. קורפו: הפרסום הראשון היה בעתונות.

י. גולן:
העתונות נשארת בצד, במידה שעסקנים לא רוצים לנצל את העניין הזה למשחק פוליטי. משחק פוליטי מותר, אבל הנשיא הוא מעבר למשחק פוליטי.

בכל העניין הזה היו שלוש נקודות. הנקודה הראשונה היתה, שהוציאו כספים ללא אישור מוקדם של ועדת הכספים, וזה המקור לכל. כי, לו היו באים לכאן עם כל הדברים הקשים ביותר, היינו מיישבים את העניין. ואני חושב שזה הלקח מה שכבר הוזכר.

נקודה שניה - אני רוצה להזכיר לחבר-הכנסת לורנץ ולאחרים מה שנאמר לנו. היו כאן הוצאות מיוחדות אשר נוצרו עקב חילופי המשמרות. זו הפעם הראשונה, לשמחתנו, שנשיא חדש בא להחליף נשיא חי, וזה יוצר איזה מצב מיוחד.

לו היו סביאים לכאן את כל העניינים האלה, אני חושב שהיינו מאשרים חלק גדול מן הדברים.

נקודה שלישית - הן אנשי הנהלת הלשכה

והן אנשי האוצר, לא דאגו להדריך את הנשיא בעניינים שונים, בעיקר בנושא אחד, תקציב, ולדעתי, כל תקציב, ותקציב של נשיא המדינה לא כל שכן, חייב להיות לא רק מוצדק אלא צריך להראות מוצדק, ואני חושב שפה היתה הכשלת הנשיא. היה יותר מדי זלזול. אבל, הדברים אינם נמדדים בכמויות או במספרים, אלא הם נמדדים בכך, איך הם נראים בעיני הציבור. אני חושב שזה התפקיד הראשי של האנשים שמשרתים את הנשיא. אנשי הלשכה היו צריכים להחליף דברים עם הנשיא, אח"כ לבוא לכאן ולהסביר את כל העניינים. אני חושב שאז הבעיות היו נפתרות.

רבותי, אני חושב שלטובת כולם הוא שנפיק את הלקחים. הלקחים הם: א. שמירה על החוק והחלטות ועדת הכספים. לענין זה יש לא רק משמעות פורמלית, אלא גם תוכן. לכן, אני אומר לאנשי האוצר, אל תזלזלו בענין הזה.

ב. אתם, חברי הלשכה, צריכים לבחון את הענין. אתם מתהלכים בבית שהוא חלון ראווה. תמדדו את הדבר לפי זה. לפני שאתם מבצעים, כאשר אתם רואים שאתם צריכים לבצע את זה, תקבלו גיבוי ציבורי מהכנסת.

אם אנחנו לא הולכים לפגום בדבר הזה, נאמר לעצמנו, בררנו את הענין, הפקנו את כל הלקחים ואל נעלה על הגל הזה, ואל נכנס למשחק הפוליטי. צריך לאשר מה שמוכרחים לאשר. אני פונה לחברי האופוזיציה, שבענין זה לא יסתייגו. נקבל את הענין פה אחד.

ג. פת:

רצוי להזכיר שהענין הזה יצא החוצה ע"י מאמר בעתונות, ומה ההתנפלות הזאת, על העובדה שזה יצא החוצה, לא על העובדה שזה לא היה בסדר.

לך תסביר לכל תנועות המחאה, שהאסון פה שזה יצא החוצה.

ניסיתי אתמול בזהירות רבה להסביר שלא הנשיא אשם. אולי מנהלי הלשכה יאמרו שהנשיא אמר שהוא רוצה את זה, וצריך לתת את זה. אני לא חושב שזה צריך להיות כך.

אני, בהחלט, תומך בדעתו של חה"כ לורנץ שלא היו לו שני נהגים. חוץ מזה, הנשיא צריך לשמש דוגמא, ואנשי הלשכה צריכים להסביר לו את זה. הנשיא לא צריך לבוא עם נהג שלו. הנהג של שזר לא היה טוב?

האם לנשיא הקודם מר שזר אין נהג? מדוע להחליף נהג?

כאשר הנשיא נכנס לבית החדש, אנשי לשכתו צריכים להגיד לנשיא, אין תיקונים בבית ואין החלפת ציוד בבית. לגבי נשיא שנפטר, אולי יש צורך בשינוי. אבל, במקרה זה, בית מפואר, רהטו אותו במיטב הריהוט. אתם יודעים כמה עלתה כורסה בבית הנשיא? 1,900 ל"י כורסה. ריהוט כזה צריך לשנות?

מה הסיפורים שהנשיא צריך לגור 3 חדשים ברחובות. האם הנשיא נכנס לבית עם שלושה ילדים? הדירה ברחובות לא תהיה דירת שרד של הנשיא. זה גם בניגוד לחוק שזו תהיה דירת שרד.

שמענו שהיו לו חשבונות נפוחים במלון הילטון. אם יש לו בית ברחובות, אז לא צריך מלון הילטון.

לנו כואב הדבר הזה. אנחנו רוצים לפגוע בנשיא? הוא מאד לרוחנו, אפילו בשאלות פוליטיות, בחדשים האחרונים הוא חמך בעמדתנו.

אמר לי איש ממערכת "הארץ", שעד עתה לא הגיע מכתב אחד התומך בדבר הזה. צריך לעשות משהו בענין זה. אני אצביע נגד התוספת הזאת, ואני בהחלט בדעה שצריך להפריד בין הנושא של נשיא המדינה ולשכת הנשיא. לשכת הנשיא מנוהלת ע"י פקידי ממשלה, ולא ייחכן שלשכת הנשיא לא תהיה בפיקוח ובבקורת, ועל לשכת הנשיא צריך להחיל בקורת המדינה.

מ. ברעם:
אני לא נמנה על כת מטיפי מוסר, לכן אני לא רוצה להסיף מוסר. אני רק חושב שבקורת כלפי נשיא המדינה בישראל, צריכה להיות מאד זהירה, דווקא בגלל הסמליות שלו וגם בגלל זה שאיננו יכול להשיב. אם כבוד הנשיא היה יכול להשיב, יכול להיות שהדברים היו מתורצים.

אפשר לחשוב שאנחנו מדינה עניה, שכולנו חיים בצריפים ובמעברות ואין לאף אחד מכונית, ואנחנו הולכים ברגל, ולא רואים אצלנו שוט דבר מפואר. אנחנו נהגנו לעודד את הנשיא, לא קבלנו את צורת החיים הזאת, ואני יודע, שידידי חה"כ לורנץ מחייב את זה. זה נשיא בקנה מידה עולמי. אפשר לקבל את זה או לא. כשנדון על תקציב 1974, אין לי כל ספק, ואולי כדאי לקיים שיחה מוקדמת.

אבל, במה מדובר פה? נכנס נשיא שהוא צעיר מהנשיאים שהיו לפניו. הנשיא קציר ביקר בארץ יותר מכל הנשיאים שהיו עד כה. אז זה נהגים וזה מכוניות. אנחנו מעוניינים שהנשיא יבקר במחנות צבא, ואפילו שאיננו יכול להבטיח, דברים מתמלאים. עצם הופעתו של נשיא, זה דבר חשוב.

דבר שני-האם מישהו לא ידע שנשיא מדינת-ישראל, רוצה להיות צמוד לעבודתו המדעית גם במשך תקופת כהונתו? אלה שהצביעו בעדו ידעו את זה. עכשו מעוררים את הבעיה של מכוון וייצמן. אפשר היה לעשות מעבדה באוניברסיטת ירושלים, האם זה היה עולה יותר זול?

אני יודע שמתקוממים פה נגד הבזבוז. אם אנחנו נרצה להוציא הכל החוצה, לא צריך להיות דבר חסוי. אם אנחנו מעוניינים בזה, בבקשה. בשביל מה נחוצות ועדות? נעשה כמו בפריז. נעשה משפט העם.

פה, קודם כל, רצחו את הסמל של הנשיא. עכשו מסבירים, שצריך להוריד את ראשו של שומרון וארקין.

נכון, שהיו חריגות. אנחנו נמצה את הכל, ודווקא עם אנשי לשכתו של הנשיא.

אני שותף לתביעה של חה"כ בדר וארליך, שצריך לקבוע האריך מסויים להגשת התקציב. במקרה הזה, קבלנו הסבר, שאנשים היו מגוייסים. בשנת חירום כזו, אולי זה ברור.

האם מישהו מעלה על הדעת, שאנחנו לא יכולים לאשר את הדבר הזה? אני מבקש מחברי באופוזיציה, שתחדלו מזה. אל נשחק בענין הזה. שר האוצר יכול לבוא לכאן ולנסות להתגונן בפני חברי הוועדה, אבל הנשיא לא יכול לבוא אלינו והוא לא פרסר בענין הזה.

אני מבקש לאשר את זה, ונקיים דיון משמעותי על התקציב של שנת 1974.

י. ארקין:
אני רוצה להעיר מספר הערות קצרות.

הערה ראשונה - אין לאוצר סמכויות, ומעולם לא הוענקו לו לגבי שלושה מוסדות שהם מעל הממשלה, הכנסת, מבקר המדינה ונשיא המדינה. מה שעושה האוצר, הוא יותר פונקציה רישומית.

הערה שניה - אנחנו עמדנו מספר חדשים בעוקם שמעולם לא היינו בו, ואני רוצה להזכיר את העובדות הבאות: מתוך 45 כלכלנים שעובדים אצלנו היו כ-5 אנשים שנשאו על-גבם את כל העבודה. השינויים המהירים שחלו בתקציב, הקיצוצים שהיו צריכים להיות מוגשים לכנסת ולוועדה, הכנת התקציב הנוסף, הכנסת תקציב המדינה והכנת השינויים עכשו.

אני בטוח, שבראש-וראשונה, אגף התקציבים רוצה לקיים את חוק התקציב ככתבו וכלשונו.

י. בדר: מתי התחיל הרצון הזה?

י. ארקין: כל קוזמן, ומהעובדה שעבודת אגף התקציבים היא גם כן אינה שווה כלום, אם לא נביא את הדברים קודם לאישור הוועדה.

אנחנו החלפנו שלושה רפרנטים שמניין בעניין, בעקבות המלחמה. הדברים שאני אומר, מבחינת משמעותם, גם בהיקף וגם בעניין הם הרבה יותר גדולים מהערימה שמונחת כאן ומהעניין שמטפלים עכשו. דברו על עניין תקציב מיוחד - ארנון גפני הדגיש מספר פעמים, לנו לא הייתה שום ברירה אחרת, אלא להכניס סכום גדול לתקציבים מיוחדים, כאשר פרשנו לאן הם ילכו. רק מבחינה טכנית לא יכולנו להביא בתקציב הנוסף את הפירוט והסברנו שנביא את הפירוט בזמן מאוחר יותר.

לגבי ההערה של היו"ר שנגיש את התקציב לא יאוחר מה-1 בפברואר. נוכל לעמוד בזה. אבל, אני רוצה לומר, שאם תהיה עוד שנה, שיש בה תוספת יוקר בינואר ובפברואר והיא משפיעה על כמה דברים בתקציב המדינה - לא תהיה ברירה, אלא לפרט את זה עוד פעם. להעברות לשכר, לא יכולנו להגיע קודם.

איני רוצה להכנס לפרטים המונחים כאן בערימה הגדולה הזאת. חלק גדול מההטברים שמופיעים פה, מבוטאים גם בערימה שמונחת. אני חושב שנאמר רבות על העניין. אני חושב שלגבי ההערות או הנימות שהיו כאן, כאילו דוקרות לעיניים, יש ביטוי לעניין כבר בהצעת התקציב של 1974. בהצעת התקציב של 1974 יש רק שני נהגים, מהנחה שעניין הנהגים ייפתר.

איני יודע איך להחייחם לעניין, ויכול להיות שההצעה אינה ריאלית והיא צריכה להיות יותר גדולה. היא כזו, שבאה לבטא את ה"הצנע לכת" ואם לא יהיו מהפכות מבחינת המחירים, יכול להיות שנוכל להסתדר עם זה.

ג. שומרון: אני רוצה להגיד כמה דברים כלליים, וכמה דברים, הן אתמול והן היום, נידונו ונתנו צורות כמה וכמה פעמים.

אני לא גורס כפי שחה"כ לורנץ גורס, שיש להסתיר דברים. אולי זה נכון. לדעתי, יש לומר דברים ולהסתיר דברים אחרי בירור האמת.

אני מצטער שהעיונות ראתה לנכון לצאת בהודעות לפני שמיצו את האפשרויות לברר את האמת, מכיוון שאנחנו עומדים לרשות כולם. אין ספק, שלו היה אפשר לבדוק כמה וכמה עובדות אתנו, העתונאים היו מוסרים דברים בצורה אחרת.

אני מצטער מאד, שכמה חברי כנסת מתחו בקורת עלינו, לפני שהם שומעים את דברינו.

אני מוכרח להעיר הערה אישית קצרה. אני נמצא במצב אומלל, מכיוון שרק לפני פחות מחדשיים נכנסתי לעבודה כמנהל לשכת הנשיא, ואני כאן מגן על דברים שנעשו לפני שנכנסתי לעבודה, ע"י קודמי, ואולי זה מצב טוב, ובכל זאת המצב הוא כך שאיני מאושר.

אני מוכרח לומר, גם נשיא המדינה נמצא במצב דומה, הואיל והוא נכנס למסגרת אשר היתה קיימת שנים רבות, ובמידה מסויימת הוא קרבן של דברים ונוהגים שהיו קיימים משנים קודמות, ואני רוצה להתייחס בעיקר לדברי חה"כ בדר.

אני הייתי מנהל לשכתו של הנשיא הקודם שזר במשך שש שנים, ואני יכול להעיד על כך, שלא היתה שנה בה אנחנו לא באנו לאוצר ודרשנו תקציב יותר גדול, מכיוון שהתקציב היה נראה לנו תקציב ריאלי והאוצר אמר לנו "לא", אפילו קיצץ בהרבה ואמר, אם יהיה צורך במשך השנה, נוכל להוסיף לכם. לא היתה כמעט שנה, שלשכת הנשיא לא עברה בצורה כזאת, כלומר עם אשורו של האוצר על התקציב בהתחלה, כאשר סכומים היו קטנים יותר, ואח"כ יותר גדולים. כך הנוהג היה. לא מאשרים את דרישתה, להיפך מקצצים ובמשך השנה מוסיפים.

אותו דבר קרה בהכנת התקציב של 1973. נאמר לאוצר מראש, בשנה זו ייכנס נשיא חדש וצריך להביא בחשבון עובדים חדשים, שיטות חדשות שהוא יעבוד בהן, שינויים אפשריים במבנים, ואנחנו אומדים את ההוצאות הנוספות ב-350 אלף לירות, והאוצר אמר: בואו לא נכנס לזה עכשו, כאשר יתברר שיש צורך, נוסיף את זה במשך השנה. יכול להיות שההערכה היתה מוטעית, יכול להיות שההוצאות היו צריכות להיות יותר גדולות. על כל פנים, זה היה הנוהג במשך שנים רבות ופתאום עכשו הדבר יוצא החוצה ומותחים בקורת על הנשיא קציר ועל לשכתו.

כמו בשנים קודמות, גם השנה, כל הוצאה הוצאה באישור האוצר. לא, שיש לנו חשבון בבנק ועשינו "אובר-דף". אין לנו חשבון בבית הנשיא.

ח. קורפו: מה זאת-אומרת באישור האוצר?

ג. שומרון: כל מה שאנחנו מוציאים, משולם ע"י החשב של משרד ראש-הממשלה, שהוא איש האוצר. זו עובדה שצריך לקחת בחשבון.

אם אנחנו נסתכל כיצד עברנו על התקציב ב-800 אלף לירות, הרי בעיקר שלושה גורמים גרמו לכך, ואני חושב, שלא מן הצדק להאשים את הנשיא קציר. ייתכן שישנם דברים אחרים שחרגו ואינם לפי קנה המידה. רוב ההוצאות הן בעיקר כתוצאה:

א. כניסת נשיא חדש, שזה כרוך בהוצאות, מי שלא ייכנס. כפי ששר חדש נכנס למשרד מבטיחים לו את הכלים, כך גם הובטח לנשיא.

ח. קורפו: מה המשמעות של זה?

ג. שומרון: המשמעות היא בכך, שהוא רצה עובדים בשעות עבודה מסויימות. הוא רצה עוזר, בניגוד לנשיא שזר שהיה דואג בעצמו להכנת החומר להופעות שלו, שיעזור לו בהכנת החומר בהופעות הפומביות שלו. הוא בקש להרשות לו להביא את העובדים שעבד אהם במשך שנים, את המזכירה הנאמנה שלו. איש לא חשב למנוע זאת ממנו. חפשו אפשרות להענות לבקשתו. כמו לגבי שר, מותר לו לעבוד עם הנהג שלו, עם המזכירה. מותר לו לבחור את מנהל המשרד.

ב. ההתייקרות הגדולה שחלה במשך השנה הזאת בכל השטחים.

ג. המצב שנוצר עם מלחמת יום-כיפור ואחריה. איני יודע אם אתם זוכרים - התיירות הופסקה לארץ. לא באו אנשים והממשלה, באופן מודע, החלה בעידוד התיירות, הן של הגויים והיהודים. בית הנשיא נתבקש לתת את חלקו בזה. זו היתה מדיניות מכוונת של הממשלה

לעודד קבוצות של יהודים ולא יהודים לבוא ארצה. דברו על כנסים שצריך לארגן אותם באופן דחוף, על-מנת למשוך לכאן אנשים. המגביות החלו במבצעים מיוחדים של הבאת אנשים ארצה מכל פרובינציה בארה"ב, קנדה ואירופה. בית הנשיא נתבקש להענות ולקבל אותם.

האם מנהל לשכת הנשיא - זה לא אני הייתי - היה צריך לבוא לנשיא ולומר, אני מצטער, אנחנו גמרנו את התקציב של השנה, ולא נוכל לקבל את הקבוצות האלה? או שצריך לומר, אנחנו נפנה לאוצר, ובוודאי נקבל את ההוצאות האלה? הוא עשה את הדבר השני וקבלנו את הכסף הזה.

אין זאת-אומרת שלא היו במשך השנה הזאת דברים אשר אינם מתאימים ואולי לא התאימו אז, וצריך להכנס לפרטיהם וצריך לתקן אותם. אין אנחנו עובדים היום לפי הדברים שהתפרסמו בעתונות. אם ארחנו אנשים ע"פ הזמנת בתי מלון, כמו מלון המלך דוד ומלון מוריה, ונערכו קבלות פנים ושלמנו הון תועפות, אנחנו לא עובדים בשיטה הזאת. אנחנו קונים את מצרכי המזון בעצמנו ומשלמים חלק קטן מההוצאות. אם אחת לוקח את הממוצע של השנה, אז זה עדיין גבוה, יחסית.

אותו דבר, זה בענין פרחים. אנחנו לא מוציאים כבר 3000 לירות בחודש. הורדנו את זה באופן דרסטי. מובן, לגבי השנה הבאה, הדברים האלה בכללי יראו אחרת לגמרי. אבל, איני רוצה לדבר על העתיד, הוועדה תדון לפי בקשת הנשיא עצמו בתקציב של השנה הבאה, כדי לראות אם אין חריגים, ואני אביא את הבעיות שלנו, ואני רוצה לדעת אם הוועדה הזאת לא תראה צורך להעלות את התקציב של השנה הבאה, מכיוון, שאת זה ואת זה אנחנו לא יכולים לבצע מחוסר תקציב.

בעיית הנהגים היא זאת - הנשיא הביא אתו איש מרחובות ואמר שהאיש הזה יהיה הנהג שלו, וכמובן שהוא ידע שיש עוד נהגים. היחה החלטה שאחד מהנהגים הקודמים יוצא לפנסיה והוא יוכל לצאת לפנסיה מוקדמת, השתדלנו לסדר את זה.

גם לרעיית הנשיא היה איש מיוחד אשר יכול היה לעבוד אהה ונשאר לנו נהג אחד עודף. את הנהג הזה החליט מנהל הלשכה להעביר והוא ישולב במסגרת אחרת.

ש. לורנץ: במשך השנה היו ארבעה נהגים?

ג. שומרון: אחד לנשיא ואחד לרעיית הנשיא. נשאר עוד שניים, אחד יוצא לפנסיה. עד ליציאתו לפנסיה, אנחנו נותנים לו עבודות נהגות והוא עובד בשליחויות ובעבודות משרד שונות. הוא מופיע בתור נהג. הוא היה איש שעובד במנגנון של המשרד.

למנהל המשק יש רשיון נהגות והוא יכול לנסוע בה. לא תמיד צריך נהג.

יש מכונית אחת שעומדת לרשות השליש הצבאי של הנשיא. השליש הצבאי הוא קצין בדרגת סגן אלוף ומגיעה לו מכונית. הוא משתמש במכונית הזאת כדי לייצג את הנשיא, אם זה במסיבות ובקבלות-פנים בת"א, ואם זו אזכרה בעיר אחרת. הוא מלווה את הנשיא, והוא חייב לנסוע במכונית שניה.

יש מכונית אחת, טוסיחא סטיישן, שעומדת לרשות לשכת הנשיא לעבודות הובלה והסעה. לא צריך נהגים בשבילם, אבל מנהל הלשכה הקודם חשב שאת הנהג הרביעי אפשר היה להעסיק אותו בנהגות ויש מספיק עבודה בשביל הנהג השלישי. כשאני נכנסתי ללשכת הנשיא, מטעמי צמצום החלטנו לבטל את המכונית הזאת ופנינו עכשו למשרד ראש הממשלה ולמשרד החוץ, והם נענו לנו ואמרו שיש לנו שיעשו הכל כדי לקלוט את האיש הזה, והוא איננו מופיע בתקציב של השנה הבאה.

מה המשכורת של הנהג?

ש. לורנץ:

שני הנהגים שעבדו בתקופתו של שזר, הם עובדי מדינה והם מקבלים משכורת לפי דרגה של עובדי מדינה פלוס שעות נוספות אם יש צורך.

ג. שומרון:

לדעתנו, נעשתה טעות לפני שנים רבות, כאשר נהגים אישיים של הנשיא נחקלו כעובדי מדינה קבועים. מן הדין היה להעסיק נהגים אישיים של הנשיא, כמו המזכירה ואולי עובדים אחרים, בחוזה מיוחד. חוזה מיוחד פירושו, שאין לו קביעות והם יכולים להדרש לעזוב את העבודה בכל רגע. המשכורות גבוהות יותר.

אנחנו הבטחנו אתמול לחה"כ פלומין, להביא את חשבון המשכורות ושעות הנוספות של שני הנהגים החדשים שעובדים אצלנו. החשב של משרד ראש הממשלה וסגנו לא היו אתמול במשרד. אנחנו נביא לך את זה מחר או בהזדמנות הראשונה.

בענין המזכירה - הנשיא מאד רצה להעביר אותה. היא נשואה, ויש לה שלושה ילדים. היה צורך לתת לה דיור נאות, ואחרי חיפושים נמצאה דירה מתאימה, ומסיבות שאני לא אכנס אליהם, היא לא יכלה להעביר את כל הרהיטים, וחלק מהריהוט רכשה המדינה, וזה רכוש המדינה. בעד ריהוט זה הוצא סכום של 15 אלף לירות.

חוזה השכירות - אנחנו לא ידענו שאתה

רוצה לראות את חוזה השכירות.

רציתי לדעת באיזה פריט זה נכנס

י. פלומין:

אני לא זוכר בדיוק אם זה באחזקת הבית או הוצאות ארגוניות. אבל אנחנו

ג. שומרון:

נודיע לך את זה.

כמה עולה מזכירה כזאת?

ש. לורנץ:

השכירות עם כל ההוצאות - זה יכול להיות 1,150 לירות. המשכורת 1,800 לירות. הריהוט חד-פעמי - 15 אלף לירות. הוא רכוש המדינה.

ג. שומרון:

יש הוצאות נוספות למשכורת?

ג. פת:

זה יכול להיות בסביבות 200 לירות לחודש. זה ענין שעות נוספות, אחזקה

ג. שומרון:

קטנה של רכב, השחתפות בשיחות טלפון.

איני אומר שלא היו דברים אשר צריך לשנות אותם בעתיד, ואנחנו נדון על כך כשהוועדה הזאת תגיע לתקציב של השנה הבאה. אין להאשים את הנשיא ואת לשכתו ברוב הסכומים שהוצאו מחוץ לתקציב. שיטות העבודה שאנחנו נוהגים בהם, אינם אלה שמשתקפים במאמרים שהופיעו בעתונות.

קודם כל אני רוצה לדבר על ענין הנהגים. לנשיא לא היה נהג ברחובות. היתה לו

ש. פרודובסקי:

מכונית פרטית, הוא קיבל אחזקת רכב ולא מכונית של המכון ולא נהג. מכון וייצמן נתן לו מכונית ייצוג עם נהג בתקופה הקצרה עד לכניסתו לשירות. זה היה רצון טוב של המכון. אח"כ הנשיא אמר שהוא רוצה נהג שלו ולזה היו הרבה סיבות. שני הנהגים שהיו, למעשה זה נהג אחד, כי הראשון יוצא בקרוב לגימלה, הנשיא הנוכחי לא רצה שישרת אותו, ובצדק. הוא ניסה אותו במשך כמה זמן. אחרי כמה ימים הוא בא ואמר: מה יהיה? זה נהג שהתרגל לעבוד באיטיות, ופתאום הנשיא רוצה לנסוע ב-7.00 בכוקר, הוא לא היה רגיל לזה, והנשיא צדק בהחלט, והוא רצה נהג מהימן ושלא יעשה חשבונות

נשאלה השאלה למה הנהג לא עבר למר שזר. מר שזר היה זקוק לאשה ונהג שילונדו שם, היות ואי-אפשר להשאיר אותו לבד, כך שהנהג הקודם לא בא בחשבון?

ברגע שגדעון הגיע, אנחנו עוסקים בנושא איך לפתור את הבעיה של הנהג הזה. אנחנו דואגים לוועדה פריטטית שתפתור את הבעיה. בעיית הנהגים היא בעיה חמורה, אבל למעשה זו בעיה שחייבת להיפתר. נכון, שאנחנו לא היינו זריזים בעניין הזה.

ש. לורנץ: למה לאשת הנשיא צריך נהג מבחון?

ש. פרודובסקי: עם הנהג הזה, זה לא היה הולך. שני הנהגים החדשים משרתים את

הנשיא ורעייתו.

הועלה כאן העניין של 900 לירות ליום בהילטון. המקורות שלי הם מקורות מהעתון. אני לא יודע על שום מקור ממשלתי ששילם את הכסף הזה. אוצר המדינה, ידוע לי שלא שילם את הכסף הזה.

בקשר לעניין של הארוח - מאז שנכנסה משפחת קציר לבית, כמעט תמיד באים אנשים להתארח בערב. אי-אפשר להשאיר את הריהוט הקודם. הוא צריך עוד כורסות. ההוצאה של הריהוט היא לא היתה כל כך גדולה.

הארוח עכשו שונה גם בקצב וגם בכמות. הוא הרבה יותר ממה שהיה קודם. נעשו כל מיני נסיונות שזה ייעשה יפה. נראה הדבר שלעשות את זה עם חברות, זה לא הולך. עשינו בדיקות והתברר שאם חברה קטנה עושה את זה, היא רוצה 15 לירות למנה כולל עובדים ומצרכים. בבדיקה נוספת הגענו ל-8 לירות מנה. עשינו את הכל כדי להוציא מעט כסף.

ע. פיינרמן: הערה ראשונה לגבי מה שהעלה חה"כ פת, כאילו קיימת אפשרות להפריד בין לשכת הנשיא לנשיא. אני חושב שאין כל אפשרות הפרדה ובל נסיון כזה, הוא מלאכותי. הייתי מציע לכם לא לעשות את זה.

הערה שניה - יש בתקציב הזה שלוש נקודות שאי-אפשר לא להתייחס אליהן. זה עניין כפל העובדים וכל הסברה בנושא זה אינה משכנעת. זה עניין המזכירה וזה עניין של ההוצאות. לפי דעתי, במקום לנסות להסביר את זה, צריך להודות בכך שנקודות אלה דורשות שיפור, תיקון ושינוי לגבי תקציב השנה הבאה.

הערה אחרונה - הוצאות אחזקת הבית ברחובות, גם פה לא הוסבר העניין מספיק.

ש. פרודובסקי: זה הוסבר אחמול.

ע. פיינרמן: צריך שיהיה מוסבר, שהבית ברחובות הוא לא לצורך שמירת דיור, אלא לצורך שימוש, ואז יש לזה הצדקה.

י. ארקין: זה היה ההסבר.

ע. פיינרמן: אני מבקש, שאם אנחנו נוכל לקבל סיכום, שנצביע על הליקויים כשנדבר על התקציב של שנת 1974, ואנחנו דורשים לתקן אותם ושקבלנו הודעה מראש הלשכה שגם חלו שינויים בנושאים האלה, ושלא תהיה פה הצבעה נגד.

ח. קורפו: מה ארע למנהל לשכת הנשיא הקודם?

ג. שומרון: הוא חזר למשרד החוץ.

אני מציע לאשר את הסכום לפי ההצעה של יו"ר ועדת המשנה, מר מלמד.

היו"ר י. קרגמן:

אני אקרא בפניכם את הסיכום:

"הוועדה נתנה דעתה על אופי הגידול בסעיפי תקציב נשיא המדינה ולשכתו, והבחינה באופיים השונה.

הוועדה מציינת שחלק מהתוספות נובע

מעובדת חילופי הנשיאים השנה והתבטא בשינויי מבנים, בדק בית והחזקה. חלק אחר נובע מהתייקרויות בהחזקה ובשכר העובדים. הוועדה נתנה דעתה להודעת מנהל לשכת הנשיא בדבר פעילות בית הנשיא, לרבות הרחבת מספר המבקרים מהארץ ומחו"ל עד לכדי 2,500 לחודש, ~~עבודה~~ שגרמה להוצאה נוספת. עם זאת פונה הוועדה לכבוד נשיא המדינה להורות על בחינה וקביעת סטנדרטים של איכות במיוחד של אורחי החוץ הרבים ולהתאימם למציאות ישראל בתקופה זו.

הוועדה מחייבת את ההשתתפות בהחזקת

דירת הנשיא ברחובות שהיא רכוש מכון וייצמן, שם ממשיך הנשיא באורח חלקי בעבודתו המדעית, ומביעה דעתה כי ההשתתפות בסעיף זה היא רצויה.

מאידך, הוועדה בדעה כי החזקת נהגים

מעל לתקן הלשכה אינה תואמת את עקרון החסכון ורשמה לפניה את הודעת מנהל לשכת הנשיא כי סעיף הוצאה זה לא חודש בתקציב 1974/75.

הוועדה קובלת על כי שינויי התקציב

והתוספות לא הובאו בפניה להחלטה טרם ביצועם, דבר שהוסבר על-ידי ב"כ האוצר על-ידי גיוס אנשי אגף התקציבים באוצר.

חברי הוועדה ציינו בהערותיהם,

שכבודו של נשיא המדינה יקר לכל אזרחיה, והיא פונה למנהל לשכתו להקפיד על מגמת החסכון מבלי שהדבר יפגע ביוזמותיו ופעילותו של הנשיא.

ש. ארליך: את הסיכום הזה, בחלקו אפשר לקבל,

ובחלקו לא. אני מציע, קודם, שוועדת הכספים תפנה לוועדה לענייני בקורת המדינה, שתבקש ממבקר המדינה לבקר את לשכת הנשיא. ע"פ החוק, אין סתירה. אפשר לעשות את זה.

דבר שני - אני מציע שהוועדה תביע

צער על שמשרד האוצר והנהלת לשכת הנשיא לא הביאו לאישור מוקדם הוצאות מעבר לתקציב שאושר.

את זה כבר אמרנו.

היו"ר י. קרגמן:

אני מציע לא לפנות לוועדה אחרת

שהיא תפנה למבקר המדינה. יושב פה יו"ר הוועדה, הוא יודע את כל העניין, והוא יביא את העניין, אם ימצא לנכון.

אני אעמיד את הצעת הסיכום להצבעה,

וגם את הצעת הה"כ ארליך.

מי בעד ההצעה כפי שהובאה ע"י ועדת

המשנה בראשותו של הה"כ מלמד?

ה צ ב ע ה

ההצעה שהובאה ע"י יו"ר ועדת המשנה - נתקבלה.

מי בעד הצעתו של הה"כ ארליך

להפעיל בקורת המדינה על לשכת הנשיא?

ה צ ב ע ה

הצעת הה"כ ארליך - לא נתקבלה.

אני רוצה להודיע, שאנחנו מחייבים עבודה מדעית של נשיא המדינה, ולא

ש. ארליך:

הצבענו נגד עבודה מדעית.

שינויים בחקציב הכנסת לשנת הכספים 1973/74

אחמול, ועדת המשנה אשרה שינויים בחקציב של הכנסת. החומר מונח על

א. קרשנר:

השולחן.

מסתבר שהיו שתי קביעות. אחת בקשר לסיבסוד המזנון, ושמענו הודעה ממזכיר הכנסת, שכבר נכנסים למו"מ כדי לתקן את זה בצורה מהותית, ותורכב ועדת מזנון ע"י חברי-כנסת.

א. מלמד:

דבר נוסף - למרות ההתייקרויות, הם לא הגדילו את הסובסידיה למזנון, אלא בסכום קטן יחסי.

העלינו גם את הנושא של ארוח. כל זה ייבדק. כל יתר ההוצאות הן די סבירות, לכן אנחנו מציעים לאשר אותן.

אני חושב שבסעיף ועדות קצצנו כמעט בשליש. אני לא מבין, מדוע על ארוח

ח. קורפו:

זה לא חל?

העניין הזה הוסבר. ההוצאות נגרמו בשל חילופי הכנסות. אנחנו אומרים

א. מלמד:

שלהבא זה לא יהיה.

למה שעות נוספות גדלו פי ארבע?

ג. פת:

כי חלק מהעובדים היו מגוייסיים, והעומס הוטל על החלק שנשאר, והיה צורך בשעות

א. מלמד:

נוספות.

אם היו מגוייסיים, איפה התשלום מקרן ההשוואה?

י. פלומין:

יש הסבר לכך באיזה שהוא מקום.

א. מלמד:

איפה היו השינויים במבנים?

ח. קורפו:

מדובר על מבנים שבונים מחוץ לבית.

א. מלמד:

כשנדון בחקציב הכנסת, יש לי הרבה הערות. אני לא הצעתי אותן בהצעת החקציב של שנת 1973. כל העניין של סובסידיות למזנון צריך להבדק.

היו"ר י. קרגמן:

אני מציע לאשר את זה, ולהודיע ליו"ר הכנסת, או למזכיר הכנסת, שבכוונתה של הוועדה לכדוק את כל הסעיפים ולבקש להכין את כל החומר ודברי ההסבר על-מנת שנוכל...

א. מלמד:

הודענו את זה אחמול, ובקשנו שיופיעו דברי הסבר, והם התחייבו לעשות את זה.

יש גם עניין צוויים. כל הצוויים

התקבלו פה אחד, חוץ משני צוויים שלא התקבלו.

ע. אמוראי:

הצו הראשון - מדובר על פיטינגים, חיבורים של צינורות, שהם מוגנים ב-10 לירות בדולר נחסך, וזה ע"פ מחיר אירופי. בשביל זה צריך מכס קצוב של לירה ו-15 אגורות ל-1 ק"ג. עכשו הופיעו בשוק מוצרים כאלה. בשביל למנוע את היבוא הזה, רוצים 1.70 ל"י. אמרנו אם יש ייצור זול, אז אנחנו צריכים להעלות עוד יותר, וצריך לאפשר להם לייבא. כולם תמכו בזה.

דבר שני - מכוניות של חברה-קדישא.

עד לפרסום הצו, היה קיים פטור מותנה בשימוש ברכב מסוג זה. הטענה של המדינה הייתה כזו, מה שקשור לחברה קדישא, זה לא למטרות רווח, צריך לתת להם. אנשים פרטיים שמסיעים גוויות, אז הם לא צריכים לקבל את זה. אבל, אנחנו טוענים שלא כל חברה קדישא צריכה לקבל את הפטור, אלא רק חברה שלא למטרות רווח, ולא ניתן להכחין ביניהם.

אנחנו אומרים, כל עוד לא נעשה סוג,

אי-אפשר לתת את הפטור.

איך הפטור על אמבולנסים?

ח. קורפו:

אמבולנסים, יש רק של מגן דוד אדום.

ע. אמוראי:

הצענו לממשלה שיבוא לכאן נציג משרד הדתות, ולא המכס, ויטביר מה הם הקריטריונים. הקריטריון שאנחנו רוצים להכיר בו, זה חברה שלא עושה עסק לשם רווח.

ואם ישנה חברה, שיכולה להוכיח שזה לא למטרות רווחים ולא תקבל את הסכמתו של מנכ"ל משרד הדתות, האם היא תוכל להגיש בג"ץ?

ש. לורנץ:

אני מציע שמהנסוח יהיה ברור, שחברה אשר עוסקת בזה שלא למטרות רווחים, היא פטורה. אני מוכן לכך, שהמנכ"ל צריך לתת אישור, אבל בתוך זה תהיה משמעות, שאם המנכ"ל לא נותן אישור, אז תהיה אפשרות להגיש בג"ץ.

מאשרים.

ע. אמוראי:

תודה רבה. ישיבה זו נעולה.

היו"ר י. קרגמן:

הישיבה ננעלה בשעה 13.15